



PATKÓ KÁROLY (1895-1941)

Szicíliai halászsok | Sicilian Fishermen, 1931

Tempera, falemez | Tempera on wood-fibre, 60 x 70 cm
Jelezve jobbra lent | Signed bottom right: Patkó 1931

Kezdő ár | Starting price: 12 000 000 Ft / 33 333 EUR
Becsérték: 20 000 000 – 30 000 000 Ft
Estimate: 55 556 – 83 333 EUR



1. Cefalú, 1930-as évek
archív fotó



2. Cefalú, 1930-as évek
archív fotó



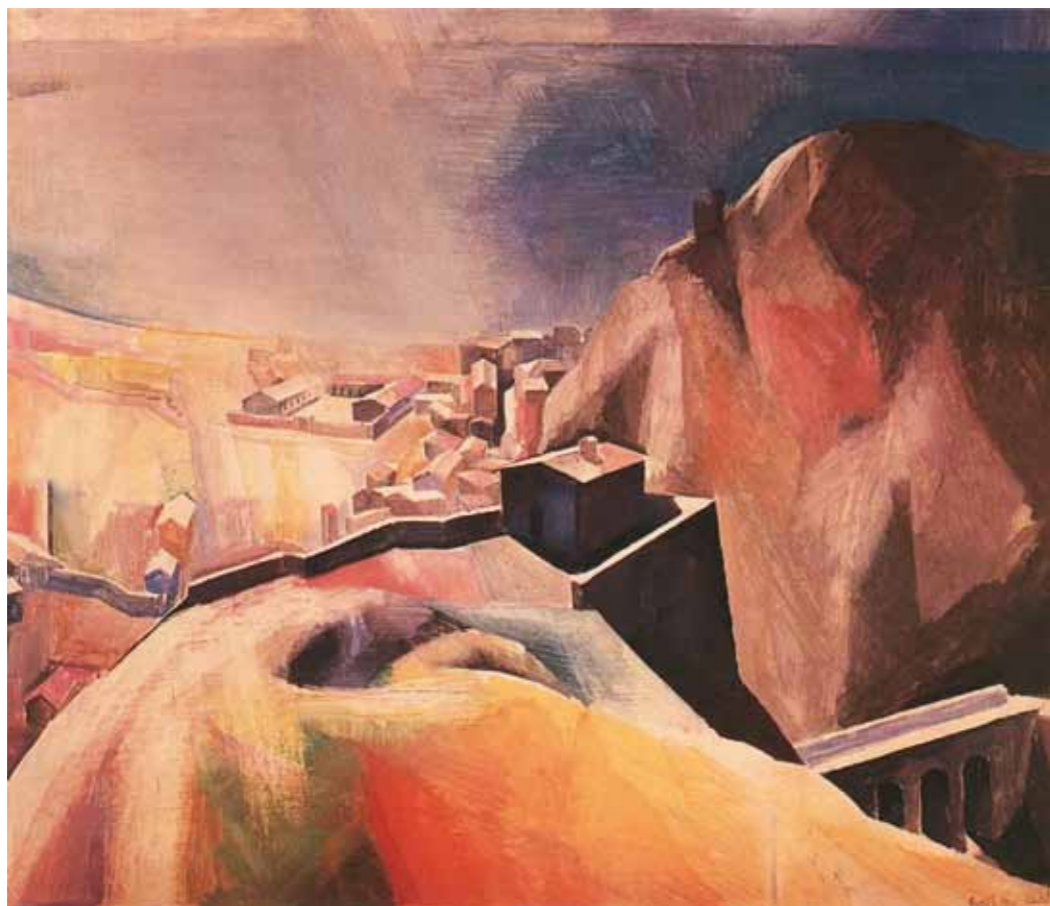
Egy-egy földrajzi helyszín néha egy művész teljes pályafutását meg tudja változtatni. Ilyen elementáris erővel hatott Cézanne-ra a Mont Sainte-Victoire, Braque-ra L'estaque vagy Egry József-re a Balaton. Hasonlóan fontos szerepet töltött be Dél-Olaszország Patkó Károly életművében, ahol a napfény, a középkori kisvárosok, a kulturális tradíció és az uralkodó kortárs irányzat, a Novecento hatása gyökeres stílusfordulatot eredményezett festészetében. „A Palazzo Falconieri, melyben tehetségük kivirágzott, melynek napsugaras műtermeiben új stílusuk

kiérlelődött, mely munkájukat örömmel és szeretettel ápolja és dédelgeti, új fejezetet nyitott a modern magyar művészet történetében. S az új fejezet címéül a müncheni, párisi és nagybányai korszak után az örök Rómát fogják írni.” – írta Gerevich Tibor, a római magyar ösztöndíjasok első bemutatkozó kiállítását kísérő tanulmányában.¹

Patkót barátja és pályatársa, Aba-Novák Vilmos ajánlotta a Római Magyar Akadémia igazgatójának figyelmébe, így mindketten már az első évfolyammal, 1928-ban érkeztek meg Rómába.

Mellettük többek közt Szőnyi István, Molnár C. Pál, Medveczky Jenő, Kontuly Béla volt a Collegium Hungaricum lakója. Rómában Patkónak a legnagyobb élményt az antikvitás emlékei és a reneszánsz nagymestereinek alkotásai jelentették, a növendékek közül egyike volt azoknak, akiket leginkább megérintett az olasz kultúra.

Az ösztöndíjas évek alatt Patkó és Aba-Novák sokat utaztak, hogy mikor merre jártak, nehéz nyomon követni, de Patkó vázlatain sokszor jelezte, mely városkában tartózkodtak.



3. Patkó Károly: Cefalú, 1930
magántulajdon

Patkó az utazások során látott monumentális reneszánsz freskók könnyedsége, levegőssége, vékony faktúrája hatására kezdett el temperával kísérletezni. „A művészettechnikai dolgokban mindennek lelkiismeretesen utánajárt. Vásznaít, falemezeit maga alapozza, karcairól levonatot saját gépén készíti. Egész különös módon irtózik a tubustól, a festéket maga állítja össze: mozsárban dörzsöli a színes port, olajokkal kísérletezik, emulziókat állít elő. A tempera-festéssel – és ezt szögezzük le – nálunk ő próbálkozott először és ennek használatára festőbarátjait ő tanítja meg. A temperával való laborálása az egész magyar festészetre jelentős hatással volt.”²

A számára legérdekesebb részleteket, festői motívumokat Patkó a helyszínen ceruza- és tusrajzokon, akvarelleken rögzítette, majd műtermében dolgozta ki a végső kompozíciót.

Műveit az „olasz élet megannyi sajátossága, a hajóácsok munkája, a téglagyár mozgalmassága, a bárkajavítás, az agyagszállítás, a bárkavontatás, a mosónők, az akrobaták dinamikus ritmusai ihlették” – írta Lázár Béla Patkó 1932-es, Ernst Múzeumbeli kiállítási katalógusában.

Patkó számos előképet, színtanulmányt festett egy-egy nagyobb műve előtt. Jelen képünk annak a sorozatnak fontos állomása, melyen a művész az olasz halászkor, hajóépítők, kikötői munkások mindennapjait riportszerű pontossággal ábrázolja. Akárcsak a többi korabeli festményén, a szicíliai halászkorok is kirobbanó, élénk, vidám színeket használ, és bátran használja az erős piros színt a figurák kontúrozásához.

Aba-Novákkal körbejárták Szicíliát is, eljutottak Cefalúba, Siracusába, Palermóba. A most aukcióra kerülő festmény is feltehetően Cefalú ten-

gerpartján készült, erre utal a kopár, sziklás tengerpart az öblöt körbe ölelő hegyek sziluetttje. Ugyanazt az élénk narancsszínt használja, mint a már ismert, Cefalú című festményén is.

A Tirrén-tengerre rázúduló, szinte plasztikus fénysugár Patkó képeire kevésbé jellemző, az itt látható festményen azonban olyan bátran és erőteljesen kísérletezett a fény modellálásával, amelyhez foghatót csak Aba-Novák hasonló kompozícióin figyelhetünk meg.

Patkó Károly alkotói periódusa igen rövid, alig több, mint tíz évet ölel fel. Temperamentumának megfelelően alaposan és hosszasan foglalkozott minden egyes képével így az életmű sem olyan terjedelmes, mint több pályatársa esetében. Nagy öröm és igazi különlegesség, ha felbukkan egy ilyen látványos és remek alkotás, amely kiválóan reprezentálja Patkó római korszakát.



KELEN ANNA

¹ Gerevich Tibor: Római magyar művészek. Magyar Szemle, 1932. (XVI. kötet, szeptember-december) 240.
² Jajczay János: Patkó Károly. Szépművészet, 1941. 6.